

חוק החיילים המשוחררים (הוראת שעה), תשל"ד-1973*

הגדרות

1. בחוק זה –

"שירות סדיר" ו"שירות מילואים" – כמשמעותם בחוק שירות בטחון, תשי"ט-1959 [נוסח משולב]¹ (להלן – חוק שירות בטחון);

"התקופה הקובעת" – התקופה שבין יום ט' באלול תשל"ג (6 בספטמבר 1973) לבין יום ט' בתשרי תשל"ה (25 בספטמבר 1974);

"חייל משוחרר" –

(1) מי ששירת שירות מילואים במשך תקופה מזכה, ושירותו נסתיים כדין;

(2) מי ששירת שירות סדיר לפי הפרק השלישי לחוק שירות בטחון, בתכוף לאחר שירות זה שירת תקופה נוספת של שירות סדיר, מכוח צו לפי סעיף 26 לחוק האמור, לא פחות מששה חדשים, ובתכוף לאחר תקופה זו שירת שירות סדיר, או שירות סדיר כאמור ושירות מילואים בידו, במשך תקופה מזכה, ושירותו נסתיים כדין;

(3) מי שסיים כדין שירות כאמור בפסקאות (1) או (2) אף אם נמשך פחות מתקופה מזכה, אך נסתיים עקב שבי או כתוצאה מחבלה, מחלה או החמרת מחלה שאירעו לחייל בתקופת שירותו עקב שירותו ולא נגרמו על ידי התנהגות רעה חמורה מצד החייל; הוראת סעיף 1א לחוק הנכים (תגמולים ושיקום), תשי"ט-1959 [נוסח משולב]², בדבר דין חבלה בדרך למחנה או ממנו, יחולו גם על חבלה לענין זה;

"תקופת מזכה" – שבעים וחמישה ימי שירות בתקופה הקובעת, ברציפות או לסירוגין, למעט ימי שירות על פי התחייבות לשירות קבע.

זכויות החייל
המשוחרר

2. (א) לחייל משוחרר יהיו הזכויות המפורטות בחוק זה.

(ב) חוק זה אינו בא לגרוע מכל זכות של חייל משוחרר על פי דינים אחרים או על פי הסכם אלא להוסיף עליה; אולם זכותו של אדם לפי חוק זה תהיה בכפוף לזכויות של אדם אחר לפי חוק הנכים (תגמולים ושיקום), תשי"ט-1959 [נוסח משולב], חוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום), תשי"ט-1950³, חוק החיילים המשוחררים (החזרה לעבודה), תש"ט-1949⁴, או תקנות לפי חוקים אלה.

תביעה

3. לא תקום לחייל משוחרר זכות לפי חוק זה אלא אם תבע אותה, בדרך שנקבעה, עד יום י"ט בניסן תשל"ה (31 במרס 1975), ולענין עדיפות בשיכון לפי סעיף 11 – עד יום א' בניסן תשל"ו (31 במרס 1976); תביעה יכול שתוגש אף לפני שסיים התובע את שירותו.

תור בשליחה
לעבודה

4. על אף האמור בסעיף 3, לענין התור בשליחה לעבודה לפי תקנון שירות התעסוקה, דין חייל משוחרר כדין מי ששוחרר משירות סדיר לפי חוק שירות בטחון.

פטור ממכרז

5. (א) נקבע בחיקוק, בהסכם או בנוהג או על פיהם שלא יתמנה אדם למשרה פלונית אלא לאחר שהוכרז עליה, והעמיד חייל משוחרר את מועמדותו לאותה משרה אחרי שהוכרז

* נתקבל בכנסת ביום ל' בכסלו תשל"ד (25 בדצמבר 1973); הצעת החוק ודברי הסדר פורסמו בה"ח 1095, תשל"ד, עמ' 49.

1 ס"ח תשי"ט, עמ' 286.

2 ס"ח תשי"ט, עמ' 276.

3 ס"ח תשי"ט, עמ' 162.

4 ס"ח תשי"ט, עמ' 13.

עליה, ניתן להפסיק את הליכי המכרז ולמנות את החייל המשוחרר למשרה האמורה, ובלבד שנתקיימו בו כל דרישות הכשירות לגבי המשרה שפורטו במכרז ויתר התנאים שנקבעו בחקיקה, בהסכם או בנוהל או על פיהם לגבי המשרה או המועמד; היו שני חיילים משוחררים או יותר שנתקיימו בהם הדרישות כאמור ושהעמידו את מועמדותם כאמור, ניתן להפסיק את הליכי המכרז ולקיים מכרז ביניהם בלבד.

(ב) סעיף זה אינו חל על מכרז הפתוח לעובדי המכרז בלבד.

6. חייל משוחרר שאין בידי תעודה המעידה שעבר בהצלחה את בחינות הבגרות הנערך בידו משרד החינוך והתרבות או בפיקוחו (להלן – תעודת בגרות) או תעודה שמשרד החינוך והתרבות מכיר בה כשוות ערך לתעודת בגרות, והוא מבקש ללמוד במוסד חינוך בישראל המעניק בפיקוחו או על פי אישורו של משרד החינוך והתרבות את ההשכלה הדרושה כדי לעמוד בבחינות כאמור, ישלם אוצר המדינה את שכר לימודו במוסד כאמור, לתקופה שלא תעלה על שלוש שנים, ובלבד שהחייל המשוחרר התחיל לימודיו לא יאוחר מיום כ"ה בתשרי תשל"ו (1 בספטמבר 1975).

תעודת בגרות

7. חייל משוחרר החייב בשכר לימוד, לשנת תשל"ד או תשל"ה, במוסד להשכלה גבוהה המוכר לפי חוק המועצה להשכלה גבוהה, תשי"ח–1958⁵, או במוסד שהוא בעל היתר לפי החוק האמור, או בשיבה או במוסד על-תיכוני אחר בישראל שהכיר בו משרד החינוך והתרבות לענין חוק זה – ישלם אוצר המדינה את שכר לימודו בתנאים שהחייל המשוחרר חייב בו לפיהם, בעד שנת הלימודים תשל"ד או תשל"ה, הכל לפי בחירתו של החייל המשוחרר.

שכר לימוד במוסד על-תיכוני

8. חייל משוחרר שהפסיק את לימודיו במוסד להשכלה גבוהה בחוץ לארץ שמשרד החינוך והתרבות הכיר בו לענין זה, כדי לשרת בתקופה הקובעת, ישתתף אוצר המדינה בהוצאות שכר לימודו באותו מוסד לשנה אקדמית אחת שבה שירת כאמור, אך לא ביותר מסכום שייקבע בתקנות בשים לב לשיעור שכר הלימוד לשנה אחת במוסדות להשכלה גבוהה בישראל; הוא הדין בחייל משוחרר ששילם את שכר לימודו כולו או מקצתו במוסד כאמור, אך נבצר ממנו להתחיל בלימודים מחמת שירותו בתקופה הקובעת.

שכר לימוד במוסד להשכלה גבוהה בחוץ-לארץ

9. היתה קבלה ללימודים במוסד להשכלה גבוהה כאמור בסעיף 7 בשנת לימודים תשל"ד או תשל"ה מוגבלת למספר מועמדים, ואחד המועמדים הוא חייל משוחרר שמתקיימים בו תנאי הכשירות האקדמיים הנהוגים במוסד, תהא זכותו להתקבל ללימודים כאמור, לפי כללי הנוהל הקיימים באותו מוסד בענין הגדון, עדיפה על זכותו של כל מועמד אחר זולת חייל משוחרר אחר כאמור, והמוסד חייב לנהוג לפי סדר עדיפות זה בקבלת המועמדים ללימודים.

זכות עדיפות בקבלה ללימודים

10. (א) ניתנת הכשרה מקצועית מאת המדינה או מטעמה, יהיה חייל משוחרר פטור משכר לימוד בה, ואם שכר הלימוד משתלם שלא לאוצר המדינה יהיה אוצר המדינה חייב בתשלום שכר לימודו של החייל המשוחרר, הכל כאמור בסעיף קטן (ב).

הכשרה מקצועית

(ב) הפטור וחובת התשלום לפי סעיף קטן (א) יחולו, לגבי שיעורים המתקיימים במשך היום – על הכשרה בשנת תשל"ד או תשל"ה, ולגבי שיעורים המתקיימים בשעות הערב – על הכשרה בשנתיים רצופות שבתוך השנים תשל"ד עד תשל"ז, הכל לפי בחירת החייל המשוחרר.

⁵ ס"ח תשי"ח, עמ' 191.

(ג) היתה הגבלה במספר המועמדים שניתן להכשיר בשנים תשל"ד או תשל"ה למקצוע פלוני, בהכשרה המאורגנת בידי המדינה או מטעמה, ואחד המועמדים הוא חייל משוחרר שמתקיימים בו תנאי הכושר האישי להכשרה המקצועית הנדרשת, תהא זכותו להתקבל להכשרה המקצועית באותן השנים עדיפה על זכותו של מועמד אחר זולת חייל משוחרר אחר כאמור, והמדינה או המוסד הפועל מטעמה חייבים לנהוג לפי סדר עדיפות זה בקבלת המועמדים להכשרה מקצועית.

עדיפות בתור
לשיכון
והגדלת הלוואה

11. (א) בסעיף זה, "מוסד שיכון" – אדם שהמדינה התקשרה אתו בהסכם, או קבעה אתו הסדר בדרך אחרת, שלפיו יספק דירה, בבעלות, בחכירה לדורות או בשכיר-רות, או יתן הלוואות לצרכי שיכון או ייזום מתן הלוואות כאמור על ידי אחר או יערוב להן, והכל על פי הסכם עם מועמד לשיכון שהמדינה תפנה לאותו אדם.

(ב) היה מועמד לשיכון חייל משוחרר, נשוי או הורה לילד הסמוך על שולחנו, הכשיר להפניה למוסד שיכון לענין שיכון זוגות צעירים או שיכון משפחות הגרות בצפיפות, לפי הכללים או הנהלים הנהוגים לגבי מי שמוסמך אותה שעה להפנות את המועמד למוסד השיכון – יופנה החייל המשוחרר למוסד השיכון לפני שיופנה אליו כל מועמד אחר שדרגת עדיפותו לפי סדרי העדיפות הנהוגים אותה שעה שווה לדרגת עדיפותו של החייל המשוחרר או גופלת ממנה.

(ג) היו שני חיילים משוחררים או יותר מועמדים להפניה למוסד שיכון, ודרגת העדיפות של כולם עולה על דרגת העדיפות של יתר המועמדים – יופנה אל מוסד השיכון אותו חייל משוחרר שדרגת עדיפותו כאמור עולה על דרגת העדיפות של החיילים המשוחררים האחרים.

(ד) חייל משוחרר הזכאי להלוואה לצרכי שיכון על פי הכללים והנהלים הנהוגים אותה שעה – סכום ההלוואה שהוא זכאי לה יוגדל ומשך תקופתה ניתן להארכה, הכל בהתאם לכללים שייקבעו בתקנות.

12. שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, יקבע בתקנות הוראות בדבר מתן ^{שיקום מקור פרנסה} מענקים, מילואות וערבויות לחיילים משוחררים לצרכי שיקום מקור פרנסתם כעובדים עצמאיים שנפגע עקב שירותו של החייל המשוחרר בשנה הקובעת.

תעודת חייל
משוחרר

13. (א) מי ששר הבטחון ימנה לכך יתן לחייל משוחרר, על פי בקשתו, תעודה המאשרת שהוא חייל משוחרר כמשמעותו בחוק זה, ולחייל ששירת תקופה מזכה – תעודה המאשרת שעם שחרורו יהיה חייל משוחרר כמשמעותו בחוק זה.

(ב) תעודה לפי סעיף זה תשמש ראיה לתכנה בכל הליך לפי חוק זה.

14. (א) הרואה עצמו מקופת על ידי סירוב למתן תעודה לפי סעיף 13 רשאי לערור ער על הסירוב בפני ועדת ער שתוקם לענין זה.

(ב) הערר יוגש תוך 60 יום אחרי שהודע למבקש על הסירוב.

מינוי ועדת ער

15. (א) שר הבטחון ימנה ועדת ער שתהיה של שלושה; בראשה יעמוד שופט או הכשיר להיות שופט בית משפט שלום שימנה שר המשפטים, ובין יתר חברי הוועדה אחד לפחות לא יהיה עובד המדינה.

(ב) שר הבטחון יקבע את מקום מושבה של הוועדה, והודעה על מינויה, הרכבה ומקום מושבה תפורסם ברשומות.

16. (א) ועדת הערר רשאית לאסוף ראיות לצרכי מילוי תפקידה. (ב) ועדת הערר תקבע בעצמה את סדרי הדין בפניה במידה שלא קבע אותם שר המשפטים בתקנות. (ג) קיבלה ועדת הערר את הערר, רשאית היא להוציא את התעודה המבוקשת.

סמכויות ועדת הערר

17. חוק זה לא ימנע הענקת הטבות נוספות לחיילים משוחררים שלא על פיו. 18. הרואה עצמו נפגע על פי חוק זה, למעט סעיף 13, רשאי לתבוע מיצוי זכויותיו בבית המשפט המחוזי שבאזור מגוריו.

שמירת הטבות נוספות

סמכות בית המשפט המחוזי

19. שר האוצר ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי, באישור ועדת הכספים של הכנסת, להתקין תקנות לביצועו, אולם – (1) תקנות לענין סעיפים 4 ו-10 יהיו בהתייעצות עם שר העבודה; (2) תקנות לענין סעיפים 6 עד 9 יהיו בהתייעצות עם שר החינוך והתרבות; (3) תקנות לענין סעיף 11 יהיו בהתייעצות עם שר השיכון.

ביצוע ותקנות

פנחס ספיר
שר האוצר

גולדה מאיר
ראש הממשלה

אפרים קציר
נשיא המדינה

חוק סמכויות חיפוש בשעת-חירום (הוראת שעה) (תיקון), תשל"ד-1973 *

1. בסעיף 1 לחוק סמכויות חיפוש בשעת-חירום [הוראת שעה], תשכ"ט-1969¹ (להלן – החוק העיקרי), בסופו יבוא:
"מנחת", "שדה תעופה" – כמשמעותם בחוק הטיס, 1927²;
"נמל" – כמשמעותו בפקודת הנמלים [נוסח חדש], תשל"א-1971³,
לרבות כל מקום המשמש לטעינה של טובין על כלי שיט או לפריקתם ממנו או להעלאת נוסעים על כלי שיט או להורדתם ממנו."

תיקון סעיף 1

* נתקבל בכנסת ביום ל' בכסלו תשל"ד (25 בדצמבר 1973); הצעת החוק ודברי הסבר פורסמו בה"ח 1050, תשל"ג, עמ' 223.

1 ס"ח תשכ"ט, עמ' 226.

2 חוקי א"י, כרך ג', עמ' 2551; ס"ח תש"י, עמ' 73; תשל"ב, עמ' 148.

3 דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 20, עמ' 443.